

Projekt Uchwały.....
Rady Gminy Pcim
z dnia grudnia 2024r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.) oraz art.176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. 2024 r., poz. 177 z późn, zm.) - **Rada Gminy w Pcimiu uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Pcim na lata 2025 – 2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pcim.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 jest poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich jak również ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy domowej itp. Poprzez realizację programu zwiększą się możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przewycięzania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy, samorządu, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się rodziną. Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.

GMINA PCIM

**Gminny Program
Wspierania Rodziny
na lata 2025-2027**

Opracowała: AGNIESZKA WRÓBLEWSKA

Wstęp.....	2
I. Podstawy prawne opracowania programu.	3
II. Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Pcim.	5
1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji.	5
2. Problemy społeczne na podstawie ankiety.....	14
III. Odbiorcy Programu.	18
IV. Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Pcim w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.	19
V. Planowanie działań.....	19
1. Obszary priorytetowe Gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.	19
2. Oczekiwane rezultaty realizacji Programu.....	20
3. Cele i harmonogram wdrażania Programu.....	21
4. Źródła finansowania Programu.	27
VI. Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń.	28
Spis tabel	29

Wstęp

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną.

Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest wówczas podjęcie działań interdyscyplinarnych: rzetelnej i trafnej diagnozy sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska, analizy przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców, podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej, dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą.

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest częścią gminnego systemu pomocy społecznej. Aby system wspierania rodziny i dziecka przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócić rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 poz. 177 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 ma za zadanie zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie, angażującego zasoby gminy. Dlatego też program został opracowany przy wsparciu osób, które na co dzień pracują na rzecz dziecka

i rodziny. Partycypacyjne opracowanie programu sprawia, iż program jest dostosowany do potrzeb i możliwości lokalnej społeczności.

I. Podstawy prawne opracowania programu.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024 poz. 1283 z późn. zm.) określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz tryb ich udzielania. Definiuje cel pomocy społecznej, jako „umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.” (art. 2, pkt 1.) Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem (art. 3, pkt 1,2).

Cel pomocy społecznej, rodzaje problemów i potrzeb, przewidziane zadania koncentrują się przede wszystkim na rodzinie. W Ustawie o Pomocy Społecznej uwzględniono obszary odnoszące się bezpośrednio do rodziny, koncentrując się na działaniach mających zapobiegać i łagodzić skutki różnego typu nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu.

Powiązany dokumentem jest Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2024 poz. 177 z późn. zm.) skierowana do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, gdzie kompleksowo określone zostały zasady i formy wsparcia oparte na podmiotowości rodziny i dziecka. W ustawie czytamy wprost: „... dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)”. Ustawa ta nakłada na gminy obowiązek posiadania 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny (art. 176).

Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pcim na lata 2016-2025.

Podstawy prawne programu:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024 poz. 1283 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 poz. 1939 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2024 poz. 323 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 424 z późn. zm.);
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2024 poz. 177 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2023 poz. 1993 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 poz. 1335 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 poz. 246 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2023 poz. 2424 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 poz. 421);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 poz. 1923).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 poz. 256).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 poz. 917 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2024 poz. 475 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 poz. 44 z późn. zm.);

II. Diagnoza problemów społecznych rodzin w Gminie Pcim.

Diagnoza problemów społecznych dotyczących rodziny z terenu Gminy Pcim została przeprowadzona w następujący sposób:

- przeanalizowano dane statystyczne dotyczące sytuacji oraz problemów rodzin (dane wtórne gromadzone przez instytucje gminne i powiatowe),
- dane z ankiety przeprowadzonej na potrzeby przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (dane pierwotne).

1. Diagnoza problemów społecznych rodzin na podstawie danych instytucji.

Gmina Pcim jest gminą wiejską leżącą w powiecie myślenickim. Na koniec 2021 roku Gmina Pcim liczyła 11047 mieszkańców, na koniec roku 2022 gminę zamieszkiwało 11036 mieszkańców, a na koniec 2023 roku 11011 mieszkańców. W latach 2021 i 2023 na terenie Gminy zanotowano ujemny przyrost naturalny. W roku 2022 odnotowano większą liczbę urodzeń w stosunku do zgonów. Ogólny bilans lat 2021-2023 wyniósł minus 6 osób. W przypadku salda migracji wskaźniki również są ujemne. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba wymeldowań przewyższała liczbę zameldowań. Saldo migracji dla lat 2021-2023 wyniosło minus 70 osób.

Mieszkańcy gminy Pcim zawarli w 2022 roku 52 małżeństw, co odpowiada 4,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 0,7 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,2% mieszkańców gminy Pcim jest stanu wolnego, 58,7% żyje w małżeństwie, 3,7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 7,3% to wdowy/wdowcy.

W 2022 roku Gmina Pcim miała dodatni przyrost naturalny wynoszący 23. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,07 na 1000 mieszkańców gminy Pcim. W 2022 roku urodziło się 144 dzieci, w tym 38,9% dziewczynek i 61,1% chłopców. Średnia waga noworodków to 3333 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych

do liczby zgonów wynosi 1,04 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2023 roku w Gminie urodziło się 95 dzieci. Wśród ogólnej liczby mieszkańców dominującą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Według danych GUS w 2023 roku wśród mieszkańców Gminy Pcim ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (59,5%), osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 21,6% ogółu, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 18,8% ludności.

3 042 mieszkańców gminy Pcim jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 507 kobiet oraz 1 535 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 20,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,6% wykształcenie policealne, 9,1% średnie ogólnokształcące, a 21,0% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 28,3% mieszkańców gminy Pcim, gimnazjalnym 3,0%, natomiast 12,0% podstawowym ukończonym. 3,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.¹

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne gminy ze środków budżetu gminy przeznaczonych na pomoc społeczną oraz zadania zlecone gminie realizowane z dotacji celowej przekazywanej przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie. Są to zadania i programy:

1. Zasiłki stałe
2. Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze
3. Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 -2023.

W 2023 roku w Gminie Pcim pomocą społeczną objętych zostało 121 rodzin. W rodzinach tych były 342 osoby, co stanowiło 3,11 % ogółu ludności gminy Pcim.

Tabela 1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS Pcim.

Rok	2021	2022	2023
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	397	386	342
Osoby, którym przyznano świadczenie			
Liczba osób W tym:	248	227	199

¹ Za https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pcim#dane-demograficzne

Osoby długotrwale korzystające	148	124	129
Wiek 0-17	126	146	113
Wiek produkcyjny	80	88	61
Wiek poprodukcyjny	42	28	25
Liczba rodzin	143	134	121
Liczba osób w rodzinach	397	386	342

W latach 2021-2023 liczba osób, którym przyznano świadczenie zmniejszała się.

Tabela 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS Pcim.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)</i>			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	248	227	199
Liczba rodzin	143	134	121
Liczba osób w rodzinach	397	386	342
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	103	76	72
Liczba rodzin	102	76	71
Liczba osób w rodzinach	313	186	162
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	159	155	136
Liczba rodzin	90	81	77
Liczba osób w rodzinach	312	322	276

Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej zmniejszyła się o 20%. Ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pcimiu w latach 2021-2023 korzystały następujące typy rodzin:

Tabela 3. Typy rodzin korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021-2023. Źródło: dane GOPS Pcim.

Rodzaj rodziny	Liczba rodzin		
	2021	2022	2023
Rodziny z dziećmi	69	72	70
Rodziny niepełne	17	14	16
Rodziny emerytów i rencistów	39	39	29
Rodziny ogółem	166	150	140
Liczba osób w rodzinach ogółem	447	419	393

Biorąc pod uwagę powyższe dane, należy stwierdzić, że w latach 2021-2023 najczęściej z pomocy społecznej korzystały rodziny z dziećmi, następnie rodziny emerytów i rencistów. Jedną z form pomocy oferowaną przez GOPS jest praca socjalna, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Tabela 4. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2021-2023. Źródło: dane GOPS Pcim.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem (liczba rodzin)	71	27	61
- liczba osób w rodzinach	150	49	140
- w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej (liczba rodzin)	23	16	19

Liczba rodzin objętych pracą socjalną systematycznie się zmniejsza.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej przez GOPS w Pcimiu w latach 2021-2023 okazały się: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym potrzeba ochrony wielodzietności oraz niepełnosprawność.

Tabela 5. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021-2023 Źródło: dane GOPS Pcim.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2021	2022	2023
Ubóstwo	62	55	55
Sieroctwo	2	2	2

Bezdomność	1	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	38	40	33
w tym: Wielodzietności	37	40	33
Bezrobocie	13	8	9
Niepełnosprawność	37	35	37
Długotrwała lub ciężka choroba	50	39	34
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	8	12	7
Przemoc domowa	0	0	2
Alkoholizm	5	4	4
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	5
Zdarzenie losowe	5	0	1

Największym problemem, z który borykają się rodziny w Gminie Pcim jest ubóstwo. W roku 2021 GOPS Pcim wypłacił wsparcie finansowe z tego tytułu 62 rodzinom, w 2022 roku i w 2023 roku 55 rodzinom. GOPS w Pcimiu realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacano: zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, a także opłacano składki emerytalno - rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Tabela 6. Wydatki na zasiłki rodzinne 2021-2023. Źródło: Dane GOPS w Pcimiu.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	1117	430	358
Wydatki na zasiłki rodzinne	1 255 519,87	1 047 864,98	897 158,02

Na przestrzeni trzech lat odnotowano znaczący spadek liczby osób, którym przyznano świadczenie w formie zasiłku rodzinnego.

Rodziny otrzymują także świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W ostatnich trzech latach liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego była zmienna.

Tabela 7. Informacje na temat rodzin i osób korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego za IV kwartał . Źródło: dane GOPS Pcim.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób uprawnionych otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego	13	16	18
Liczba rodzin, w których jest pobierane świadczenie z funduszu alimentacyjnego	11	12	11
Liczba wypłaconych świadczeń	242	186	194

W latach 2021-2023 w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” przewidziano wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. W ramach tego programu objęto wsparciem dzieci do lat 7, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz inne osoby korzystające z pomocy Ośrodka. Ogólny koszt realizacji w/w Programu w 2021 roku wyniósł 213 686,00 zł, w tym dotacja 156 555 zł, środki własne 57 131 zł. W 2022 roku łączny koszt programu to 271 429,40 zł, z tego 201271,72 zł z budżetu państwa, pozostała część środków finansowych w kwocie 70 157,68 zł, to środki własne gminy, w 2023 roku koszt całkowity realizacji programu to 194 336 zł, z tego dotacja w kwocie 109 369 zł oraz wkład własny Gminy Pcim - 84 967 zł.

Tabela 8. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”. Źródło: Dane GOPS w Pcimiu.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z Programu	62	34	45
Liczba dzieci objętych dożywianiem w przedszkolu i szkołach podstawowych	131	128	120
Całkowity koszt Programu	213 686,00 zł	271 429,40 zł	194 336 zł

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pcimiu od wielu lat współpracuje z Bankiem Żywności w Krakowie. W 2023 roku pomoc żywnościowa trafiła do 131 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej z terenu Gminy Pcim. Osobom potrzebującym przekazano prawie 2 tony żywności w formie 239 paczek żywnościowych.

Problemem, który dotyka rodziny w Gminie Pcim jest wielodzietność. Z tytułu wielodzietności w 2021 roku wsparcie finansowe otrzymało 37 rodzin, w 2022 roku 40

rodzin, natomiast w 2023 roku 33 rodziny. W ramach świadczeń GOPS oferuje także świadczenia w ramach programu wsparcia dla rodzin na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wyplacono jedno świadczenie w roku 2021, w 2022 roku – 2 świadczenia, a w roku 2023 wyplacono 1 świadczenie.

GOPS w Pcimiu realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. W 2023 roku rozpatrzono łącznie 234 wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny, w 2022 roku 248 wniosków, w 2021 roku zarejestrowano 69 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny.

Kolejnymi powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin w Gminie Pcim, są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz z niepełnosprawności. Wsparcie finansowe z tego tytułu w 2021 roku otrzymało 37 rodzin, w 2022 roku 35 rodzin, a w 2023 roku 35 rodzin. Na terenie Gminy realizowane są usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze. W 2021 roku łącznie usługami opiekuńczymi objęto 27 osób u których zrealizowano 3803 godzin usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. W 2022 roku usługami opiekuńczymi objęto 19 osób, u których zrealizowano 4169 godzin usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. W 2023 roku usług opiekuńczych korzystało ogółem 16 osób, na rzecz których świadczone były usługi w liczbie 4759 godzin.

W 2023 roku ze wsparcia w ramach programu opieka wytchnieniowa skorzystało łącznie 17 mieszkańców gminy Pcim. Usługi dzienne były świadczone u 9 osób z niepełnosprawnością. Łącznie realizowano 1798 godzin usług w ramach w/w programu. Z usługi opieki wytchnieniowej dziennej skorzystały 4 rodziny, z usługi opieki wytchnieniowej całodobowej skorzystały 3 rodziny.

GOPS w Pcimiu realizuje także Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”. W 2023 roku usługami asystencji osobistej zostało objętych 8 mieszkańców gminy Pcim.

Od roku 2019 Gmina Pcim realizuje wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego pn. „Gminne becikowe”. Świadczenie przysługuje jednorazowo w wysokości 1000,00 zł na każde urodzone żywe dziecko lub przysposobione, jednemu z rodziców dziecka, jeżeli rodzic zamieszkuje na terenie Gminy Pcim bez przerwy przez okres co najmniej 12 miesięcy przed urodzeniem się dziecka i w dniu złożenia wniosku o świadczenie.

GOPS w Pcimiu realizuje również zadania na rzecz pomocy obywatelom Ukrainy zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych GOPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pcimiu zatrudniał w 2021 roku jednego asystenta rodziny, który objął swym wsparciem 5 rodzin, w 2022 roku wsparciem asystenta objętych było 7 rodzin, w 2023 roku asystent rodziny pracował z 7 rodzinami. Wsparcie finansowe z tego tytułu otrzymało w 2021 roku 8 rodzin, w 2022 roku 12 rodzin, natomiast w 2023 roku 7 rodzin.

Według danych z PCPR w Myślenicach w latach 2021 – 2023 nie zgłoszono do adopcji i nie adoptowano żadnego dziecka z terenu Gminy Pcim. W 2021-2023 roku żadne dziecko z tej gminy nie zostało umieszczone w rodzinie zastępczej ani w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Jedno dziecko przebywało w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej, a w trakcie 2023 roku przeniesione zostało do rodziny zastępczej.

Wsparcie GOPS z tytułu sieroctwa w latach 2021-2023 otrzymały 2 rodziny.

Problemem społecznym nękającym rodziny w Gminie Pcim jest uzależnienie od alkoholu. W 2021 roku na spotkanie z GKRPA w Pcimiu wezwano 29 osób, skierowano do Sądu wnioski dotyczące 10 osób o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego; w 2022 roku wezwano 26 osób, do sądu skierowano 8 wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego. W 2023 roku na Komisję wezwano 23 osoby, do sądu skierowano 13 wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego. Wsparcie z powodu alkoholizmu w 2021 roku otrzymało 5 rodzin, a w roku 2022 i 2023 4 rodziny.

Kolejnym problemem, który dotyka rodziny w Gminie Pcim jest przemoc domowa. W 2021 roku 15 rodzin objęto procedurą Niebieskie Karty, w tym 10 z powodu przemocy psychicznej, 5 rodzin doświadczyło zarówno przemocy psychicznej, jak i przemocy fizycznej. W rodzinach tych znajdowało się 40 osób. Procedurą objęto także 15 osób, wskazanych jako sprawcy przemocy. W 2022 roku 13 rodzin objęto procedurą Niebieskie Karty, w tym 6 z powodu przemocy psychicznej, 7 rodzin doświadczyło zarówno przemocy psychicznej, jak i przemocy fizycznej. W rodzinach tych znajdowało się 20 osób.. Procedurą objęto 13 mężczyzn wskazanych jako sprawcy przemocy. W 2023 roku 15 rodzin objęto procedurą Niebieskie Karty, w tym 10 z powodu przemocy psychicznej, 10 rodzin doświadczyło zarówno przemocy psychicznej, jak i przemocy fizycznej. W rodzinach tych znajdowało się 29 osób.. Procedurą objęto 14 mężczyzn, wskazanych jako sprawcy przemocy.

Ofiarami przemocy domowej były kobiety, dzieci, a także mężczyźni.

Tabela 9. Przemoc w rodzinie. Źródło: dane GOPS w Pcimiu.

	2021	2022	2023
kobiety	14	12	12
mężczyźni	1	1	1
dzieci	10	0	1
ogółem osób	25	13	14

Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. GOPS przyznał wsparcie finansowe z tego tytułu w 2023 roku jednej rodzinie.

Problemem, z którym borykają się także rodziny zamieszkujące Gminę jest bezrobocie. Wsparcie z tego tytułu w 2021 roku otrzymało 13 rodzin, w 2022 roku 8 rodzin, natomiast w 2023 roku 9 rodzin.

Tabela 10. Bezrobocie w Gminie Pcim w latach 2021-2023. Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rok	2021	2022	2023
Liczba bezrobotnych ogółem	113	106	95
kobiety	66	52	49
mężczyźni	47	54	46

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Pcim w 2023 roku wynosiła 95 osób, w tym 51,57 % stanowiły kobiety, a 48,42% mężczyźni. W roku 2023 w Gminie Pcim na 1000 mieszkańców pracowały 143 osoby. 54,7% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 45,3% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Pcim wynosiło w 2023 roku 3,0% (3,0% wśród kobiet i 3,0% wśród mężczyzn). W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Pcim wynosiło 5 603,51 PLN, co odpowiada 83.60% przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy w 2023 roku 896 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 357 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło minus 539. 16,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pcim w 2023 roku pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 37,0% w przemyśle i budownictwie, a 18,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,0% pracował w

sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).²

W Gminie Pcim w roku 2022 jedna rodzina otrzymała wsparcie z tytułu trudności adaptacyjnych osób po opuszczeniu zakładu karnego, natomiast w 2023 roku wsparcie otrzymało 5 rodzin.

2. Problemy społeczne na podstawie ankiety.

W sierpniu i we wrześniu 2024 r. przeprowadzono ankietę na potrzeby przygotowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Ankiety wypełniło 139 osób, mieszkańców Gminy Pcim. Wśród nich było 127 kobiet, 12 mężczyzn

Główną grupę respondentów stanowiły osoby w wieku od 26 do 59 lat – 97 osób, 5 osób w wieku 17-25 lat, 36 osób w wieku 60 plus. 74 osoby, to pracownicy umysłowi, 1 rolnik, 12 to osoby bezrobotne, 9 osób, to pracownicy fizyczni, 32 osoby to emeryci/renciści, a 4 to przedsiębiorcy. 84 ankietowanych posiadało wykształcenie wyższe, natomiast 31 średnie, 8 policealne, 13 osób posiadało wykształcenie zawodowe, a 1 podstawowe.

Respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli oceniając skalę wymienionych problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi: bardzo poważny, poważny, umiarkowany, znikomy, nie występuje.

Tabela 11. Ocena istotności problemów społecznych. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	6	12	55	50	16
Ubóstwo	4	13	44	60	18
Alkoholizm	32	43	42	14	8
Narkomania	12	22	34	51	20
Problemy mieszkaniowe	2	11	33	63	30
Zanieczyszczenie środowiska	13	34	57	27	8

² za https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pcim

Przestępczość	4	14	48	58	15
Starzenie się społeczeństwa	13	42	61	18	5
Przemoc w rodzinie	10	19	55	45	10
Niepełnosprawność	3	22	59	45	10
Bezdomność	6	7	27	44	55
Eurosieroctwo	3	13	26	43	54

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to:

- Alkoholizm (54%);
- Starzenie się społeczeństwa (40%);
- Zanieczyszczenie środowiska (34%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Pcim (odpowieź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to:

- Bezdomność (71%);
- Eurosieroctwo (70%);
- Problemy mieszkaniowe (67%);
- Ubóstwo (56%);
- Przestępczość (53%).

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Pcim mieszkańcy uznali:

- wśród osób z niepełnosprawnościami:
 1. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) – 64%;
 2. Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnością – 33,8%
 3. Izolacja rodzinna (odrzućenie) – 30,9%;
 4. Brak zorganizowanych form spędzania czasu – 30,9%.
- wśród dzieci i młodzieży:
 1. Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego – 46,8%;
 2. Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży – 45,3%;

3. Używanie alkoholu – 37,4%.

- wśród rodzin:

1. Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych – 56,1%;

2. Alkoholizm – 48,2%;

3. Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 41,7%.

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to:

1. Niski poziom umiejętności wychowawczych – 69,1%;

2. Uzależnienia – 56,8%;

3. Niepełna rodzina – 38,8%.

- wśród osób starszych:

1. Choroby – 66,2%;

2. Izolacja społeczna (samotność) – 58,3%;

3. Utrudniony dostęp do placówek medycznych – 31,7%.

Ofertę w zakresie edukacji w gminie, biorąc pod uwagę jej poziom, jakość, zaspokojenie oczekiwań i potrzeb 65,5% ankietowanych oceniło dobrze i bardzo dobrze, natomiast tylko 3,6% ankietowanych oceniło źle. 59% badanych oceniło dobrze, a 10,8% bardzo dobrze infrastrukturę edukacyjną w gminie, a 4,3% oceniło źle infrastrukturę edukacyjną w gminie, 25,9% badanych nie miało zdania na ten temat. 46% odpowiedziało, że ilość przedszkoli/szkół jest wystarczająca, natomiast 20,9% uznało ilość placówek za niewystarczającą. Według 27,3% ankietowanych oferta edukacyjna jest przystosowana do osób z niepełnosprawnościami, natomiast 18% uważa, że oferta jest niedostosowana, 54,7% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat. Za najważniejsze problemy społeczne w obszarze edukacji ankietowani mieszkańcy uznali:

1. Brak żłobków – 51,8%;

2. Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 50,4%;

3. Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne – 46%.

42,4% spośród respondentów uważa, że w gminie występuje zjawisko przemocy domowej, jednocześnie 5,8% badanych było ofiarą przemocy. 33,8% ankietowanych zna w gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa, a 17,3% było świadkiem przemocy domowej. Osoby, które były świadkami przemocy domowej zostały poproszone o wskazanie

gdzie przemoc miała miejsce. Najczęściej ankietowani wskazywali na następujące miejsca zaobserwowania przemocy:

1. w domu – 37,8%;
2. na podwórku – 37,8%;
3. w autobusie – 24,3%.

Osoby, które były świadkami przemocy poproszono o wskazanie działań, które podjęli, najczęstsze wskazania to:

1. nie podjąłem/am żadnych działań – 46,7%;
2. powiadomiłem/am policję – 33,3%;
3. udzieliłem/am pomocy ofierze – 28,9%.

W skali od 1 do 10 ankietowani ocenili ważność zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy (w tabeli zsumowano wskazania 8, 9, 10):

Tabela 12. Zadania służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

1.	Utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	6,7
2.	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	6,1
3.	Umożliwienie dostępu do mieszkań chronionych, lokali socjalnych	5,3
4.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub z niepełnosprawnością	6,6
5.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	5,7
6.	Założenie grupy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	6,1
7.	Założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	6,6
8.	Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	5,3
9.	Założenie wolontariatu	5,6
10.	Organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	5,6
11.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	7,2
12.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	7,2
13.	Stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	6,2
14.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	7,0
15.	Zwiększenie liczby obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	6,2

16.	Wykorzystanie budynków gminy na nowe inwestycje społeczne	6,4
17.	Zwiększenie liczby imprez sportowych i kulturalnych	5,9
18.	Wydłużenie czasu pracy przedszkoli	5,8
19.	Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	6,2
20.	Szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	7,0
21.	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	6,7
22.	Poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	6,4
23.	Edukacja rodzin	6,2
24.	Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych	6,8
25.	Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	7,0
26.	Utworzenie dziennego domu pomocy społecznej	6,7
27.	Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	6,6

Za najważniejsze zadania respondenci uznali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów, pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych, zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach, szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne.

III. Odbiorcy Programu.

Odbiorcami programu są:

- 1) Rodziny przeżywające wielorakie trudności, w tym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego.
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia, w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

IV. Realizatorzy programu - zasoby instytucjonalne i społeczne Gminy Pcim w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- Urząd Gminy Pcim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pcimiu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Policja,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Myślenicach,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach,
- placówki oświatowe gminne i powiatowe,
- placówki kulturalne gminne i powiatowe,
- świetlice,
- placówki ochrony zdrowia działające na terenie gminy, powiatu i województwa,
- organizacje pozarządowe,
- Sąd Rejonowy w Myślenicach, Wydział III Rodzinny i Nieletnich,
- kuratorzy,
- instytucje doradcze i szkoleniowe,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Myślenicach,
- NZOZ Centrum Psychoterapii w Myślenicach,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Myślenicach,
- Poradnia Psychoterapii dla dzieci i młodzieży w Krakowie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych w Myślenicach,
- oraz inne instytucje i organizacje prowadzące działalność w obszarze interwencji Programu.

V. Planowanie działań.

1. Obszary priorytetowe Gminy w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.

Zgodnie z zapisami w ustawie, rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, gmina ma obowiązek zapewnić wsparcie polegające

w szczególności, na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Biorąc pod uwagę obszar merytoryczny, którego dotyczy Program, można wyróżnić następujące obszary priorytetowe:

- dzieci i młodzież
- rodziny

Obszary te mają swoje odzwierciedlenie w celach ujętych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pcim na lata 2016-2025.

2. Oczekiwane rezultaty realizacji Programu.

Przewiduje się, iż realizacja Programu wpłynie na:

- poprawę funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy domowej, rodzin z uzależnieniami;
- poprawę współpracy rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;
- wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
- rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

3. Cele i harmonogram wdrażania Programu.

- **RODZINY**

Cel strategiczny: Rozwój zintegrowanego wsparcia na rzecz rodzin zamieszkujących w Gminie Pcim, w szczególności zagrożonych lub przeżywających trudności w pełnieniu swojej funkcji.

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Wykonawca	Budżet	Harmonogram realizacji		
					2025	2026	2027
Przeciwdziałanie uzależnieniom.	Edukacja rodziców w zakresie uzależnień.	- ilość podjętych działań - ilość osób objętych działaniami	NGO, placówki oświatowe, GKRPA, poradnie leczenia uzależnień, GOPS	Środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Promocja zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów.	- ilość działań edukacyjnych - ilość osób objętych działaniami	GOPS, UG, NGO, GOKiS, placówki oświatowe, GKRPA,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Pomoc specjalistyczna dla osób uzależnionych	- ilość punktów świadczących pomoc specjalistyczną dla osób uzależnionych - ilość osób, którym udzielono wsparcia	NGO, GKRPA, GOPS	Środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej.	Dożywianie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych.	- ilość osób objętych działaniami	GOPS , dotacja celowa z budżetu państwa	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Pomoc finansowa i w naturze.	- ilość rodzin objętych działaniami	GOPS , NGO, sponsorzy	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Stypendia szkolne dla dzieci z ubogich rodzin.	- ilość osób objętych działaniami	UG, NGO	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Podniesienie kompetencji wychowawczych rodzin.	Wsparcie specjalistyczne rodzin.	- ilość rodzin objętych wsparciem, - rodzaj udzielonego wsparcia	GOPS , NGO, Poradnia psychologiczno-pedagogiczna, placówki oświatowe,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Działania służące podniesieniu kompetencji rodziny w walce z problemami – treningi kompetencji społecznych, treningi radzenia sobie ze stresem, inne.	- ilość organizowanych spotkań - ilość osób biorących udział w spotkaniach	GOPS , poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, UG,	środki własne środki zewnętrzne	X	X	X
	Kultywowanie więzi rodzinnych, spotkania międzypokoleniowe, festyny rodzinne.	- ilość zorganizowanych spotkań - ilość osób biorących udział w spotkaniach	Placówki kulturalne, placówki oświatowe, GOPS , UG, GKRPA, NGO,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

Działania służące integracji rodziny i przeciwdziałanie rozpadowi rodzin.	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających	-ilość rodzin wspierających	GOPS	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Zatrudnienie asystenta rodziny i pomoc rodzinom dotkniętym kryzysem	- ilość opracowanych i realizowanych planów pracy z rodziną - ilość podjętych działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, - ilość godzin indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci	GOPS	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.	- ilość podjętych wspólnych działań edukacyjnych - ilość osób objętych działaniami	UG, Policja, ZI GKRPA, GOPS , NGO, instytucje kościelne, sąd, kuratorzy,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Działania edukacyjne na rzecz walki z przemocą.	- ilość podjętych działań - ilość uczestników	NGO, ZI, placówki oświatowe, GOPS,	środki własne, środki zewnętrzne			

		spotkań	Policja, punkty pomocy specjalistycznej				
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy	- ilość prowadzonych monitoringów w rodzinach w skali roku	GOPS	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	- ilość rodzin objętych działaniami	GOPS , sąd	Środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Udział asystenta rodziny/pracownika socjalnego w okresowej ocenie sytuacji dziecka, której dokonuje organizator pieczy zastępczej	- ilość spotkań - ilość raportów z oceny	asystent rodziny, pracownik socjalny, organizator pieczy zastępczej	środki własne,	X	X	X
	Współpraca asystenta rodziny lub pracownika socjalnego z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przygotowaniu planu pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej	- ilość przygotowanych planów - ilość dzieci objętych działaniami	asystent rodziny, rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

- **DZIECI I MŁODZIEŻ**

Cel strategiczny: Zapewnienie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży w Gminie Pcim

Cele operacyjne	Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Wykonawca	Budżet	Harmonogram realizacji		
					2025	2026	2027
Działania podnoszące poziom bezpieczeństwa w gminie oraz zapobieganie uzależnieniom.	Prowadzenie spotkań oraz programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem, lękiem.	- ilość przeprowadzonych zajęć, spotkań, - ilość osób korzystających z zajęć	Policja, placówki oświatowe, GKRPA, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, NGO, instytucje szkoleniowe, poradnie leczenia uzależnień, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Prowadzenie programów pomocy dla dzieci i młodzieży dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi, w tym od komputera, Internetu.	- ilość przeprowadzonych zajęć, - ilość osób korzystających z zajęć	Placówki oświatowe, GKRPA, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnie leczenia uzależnień, instytucje szkoleniowe, punkty pomocy specjalistycznej	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Organizowanie akcji poprawiających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży,	- ilość prelekcji, zajęć, akcji - ilość osób objętych działaniami edukacyjnymi	Policja, GOPS , UG, GOKiS, NGO, placówki oświatowe,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

Promocja pozytywnych wzorców zachowań.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	- ilość zorganizowanych zajęć - ilość osób objętych zajęciami - ilość wolontariuszy	GOPS , UG, placówki kulturalne, NGO, placówki oświatowe, GKRPA,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X
	Organizacja grup i klas integracyjnych.	- ilość zorganizowanych grup/klas integracyjnych - ilość osób niepełnosprawnych objętych działaniami	placówki oświatowe,	środki własne, środki zewnętrzne	X	X	X

4. Źródła finansowania Programu.

Każdy podmiot będący realizatorem zadań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszym Programie będą:

- budżet Gminy Pcim,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Gminę Pcim i jej jednostki na 2025 rok określone będą w uchwale budżetowej na rok 2025.

Wydatki poniesione na realizację zadań w 2025 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2026 – 2027. Szacowane koszty realizacji programu:

2025 rok – 300 000 zł

2026 rok – 350 000 zł

2027 rok – 400 000 zł

VI. Zasady monitorowania programu oraz weryfikowania jego założeń.

Monitoring i ewaluacja programów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez, np. zmianę regulacji prawnych, powstanie nowych problemów społecznych. Monitoring i ewaluacja programu powinna:

- sprzyjać rozwojowi instytucji pomocy społecznej i projektów, które są w niej realizowane,
- przyczyniać się do wzrostu skuteczności działań i odpowiedzialności osób, które te działania realizują,
- pomóc odpowiedzieć na pytanie : czy kierunek działań programu jest właściwy.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będzie przede wszystkim roczna ocena wdrażania Programu. Wskaźniki realizacji poszczególnych zadań zostały wskazane przy opisie zadań.

Monitoring działań w ramach Programu Wspierania Rodziny w gminie Pcim będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pcimiu. Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu działań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny będzie corocznie przedkładane Wójtowi Gminy Pcim oraz Radzie Gminy. Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów strategicznych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia oraz ocena ich skuteczności. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej weryfikacji Programu oraz podjęcia działań korygujących.

Sposób kontroli realizacji Programu:

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt Gminy Pcim składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie przez GOPS sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Spis tabel

Tabela 1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane GOPS Pcim.....	6
Tabela 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane GOPS Pcim.....	7
Tabela 3. Typy rodzin korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021-2023. Źródło: dane GOPS Pcim.	8
Tabela 4. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2021-2023. Źródło: dane GOPS Pcim.	8
Tabela 5. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2021-2023 Źródło: dane GOPS Pcim.	8
Tabela 6. Wydatki na zasiłki rodzinne 2021-2023. Źródło: Dane GOPS w Pcimiu.	9
Tabela 7. Informacje na temat rodzin i osób korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego za IV kwartał . Źródło: dane GOPS Pcim.	10
Tabela 8. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”. Źródło: Dane GOPS w Pcimiu.	10
Tabela 9. Przemoc w rodzinie. Źródło: dane GOPS w Pcimiu.	13
Tabela 10. Bezrobocie w Gminie Pcim w latach 2021-2023. Źródło: https://bdl.stat.gov.pl	13
Tabela 11. Ocena istotności problemów społecznych. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.	14
Tabela 12. Zadania służące rozwiązywaniu problemów społecznych. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.	17